

**In Hoc Libello Pontificii Ora||toris continetur legatio, in
co[n]uentu Noremburgensi,|| Anno. M. D. xxij. inchoato,
sequenti vero finito ex-||posita, vna cum instructione ab
eodem legato|| ...**

Hadrian <VI., Papst>

Noremburgæ, 1523

VD16 K 320

11 De Conservatoribvs Ac Caeteris Papalibvs Ivdicibvs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65406)

p̄ijs resisteretur, omnes tandem causæ ad Romanæ Curiaë tribunal deuoluerentur, ordinarijꝫ vniuersi sua priuarētur iurisdictione. Quod non solum contra omnem iustitiam, sed etiam intolerabile foret.

Eapropter sacri Romani imperij Status Sanctitatem Apostolicam rogant, vt prædictum onus in Roma, Curia post hac non tolerare velit, sed curare, vt dehinc nemo vel Ecclesiasticus, vel Sæcularis, ob causam prophanam, in prima instantia, Romam in ius vocetur, sed personæ & causæ hæc ordinario iudici, cui immediate subiacent, relinquuntur. Vltraꝫ hoc, amplius contra

æquitatem non grauentur.

DE CONSERVATORIBVS AC CAETERIS PAPALIBVS IUDICIBVS.

II Item est & aliud iudicium Papaliū, per quos eque ordinaria attenuatur iurisdictione, genus, quos conseruatores vulgo vocant, eos Episcopi, cæteriꝫ ecclesie principes, ex primatibus, vel Abbatibus, suæ Diocesis a sede Apostolica in hoc impetrare solent, vt coram his, omnes illorū causæ & lites, quas iam olim instituire cogitant, dirimantur, euocenturꝫ p̄ hos in ius personæ sæculares, nobiles & plebei, in causis omnino prophanis, licet actoribus iustitia per ordinarium tribunal nunꝫ fuerit denegata. Quod si vocati in ius ire recusaerint, ij cōtra ius ac phas ex cōmunicatione, licet nulla feriuntur, cuius rei innumera adduci possint exempla. Ac si, vt cœpit negocium, procederet, breui eo rerum veniremus, vt oēs causæ prophanæ ad conseruatores hos, cæterosꝫ iudices ecclesiasticos, laicis nedum suspectos, sed & alioqui incommodos pertraherentur. Quod vt est intolerabile Germanis Principibus, ita & aperta fronte, cum sacri Romani Imperij pugnat constitutionibus ordinatis, quæ clare & expressim volunt ac exprimunt, q̄ nemo alium ex ordinario ad incōpetens tribunal in ius p̄trahere debeat. Quapropter Imperij

Imperij Principes, Proceres, ac Status, Sedi Apostolicæ supplicat, vt grauamina atq; onera hæc radicitus, funditusq; tollantur & abrogentur.

DE PAPALIBVS DELEGATIS AC COMMISSARIIS.

Item fan. Pontificia ad Ecclesiasticarum personarum petitionem, iudices delegatos & commissarios, tanq; ecclesiasticos iudices per Germaniam concedere solet, vt impetrantes dehinc laicos, cuiuscunq; etiam dignitatis, vt præminentia, coram ita delegatis, in causis prophanis, iudicio conuenire possint. Quod vt de facto sæpenumero præsumunt, ita excommunicationis pœna mandatam sibi inter partes iurisdictionem defendere conantur. Quæ omnia & in perniciem personarum secularium, & in iurisdictionis Germanicæ ac ordinariæ iacturam vergunt, & attenuationem.

QVO PACTO ECCLESIAE PRAELATI

per sedē Apostolicā, ex Episcoporum ordinariā iurisdictione, ac cæterorum suorum defensorum tutela eximantur.

INSUPER & hoc moliuntur summi Pōtiffices, monasteria aliquot eximendo, vt ab Episcoporum, eorum, s. ordinarijs, ac defensorum, protectorumq; aliorū iurisdictione ita exempti, reddantur immunes, immediateq; subiaceant sedi apostolicæ, quæ res non tantum prædictis ipsorum ordinarijs ac defensoribus, sed & toti Romano Imperio cedit in iacturā, tum quando collatio pecuniaria pro Imperij necessitate, viritim Imperij Statibus indicitur. Ita enim fit, vt ipsi per se ab oneribus publicis exempti, immunitate sua gaudeant. Dehinc etiam auxiliares manus Episcopis ac defensoribus suis; quod ante hac facere necessum habebant, non porrigant, per quam technam Ro. Imperij attenuantur nerui, ac decrescunt plus iusto vires. Quapropter & hic imperij proceres, ac Status rogant, præfata onera exemptionum abroganda.

B.